

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

שיחות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ מטות מסעי, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשכ"ט

חלק א – יו"ל לש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשע"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש לבריאה

מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש"פ מטות-מסעי ה'תשכ"ט, הנחה בלתי מוגה (חלק ב י"ל אי"ה לש"פ דברים).

*

בתור הוספה — שלשה מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ד תמוז, ה'תשע"ג
מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2013 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5773 • 2013

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
Tel. (718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. שיחת ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשכ"ט.

בלתי מוגה

א. ידוע שעניני השבוע קשורים עם הפרשה בתורה שקורין בשבוע זה, ובלשון רבינו הזקן¹ — שצריכים לחיות עם הזמן, שפירושו — פרשת השבוע.

אך יש גם שבתות שבהם קורין ב' פרשיות, וכמו ביום הש"ק זה, שקורין פרשת מטות ופרשת מסעי, שהם ב' פרשיות,

— ולהעיר ממ"ש בזהר² שיש ג"ן סדרים דאורייתא (נ"ג פרשיות), וידועה השאלה בזה: הרי ישנם נ"ד פרשיות? וא' התירוצים בזה³, שנצבים-וילך (שברוב השנים הם מחוברים) הם פרשה אחת. אבל בנוגע למטות מסעי, לכל הדעות הם ב' פרשיות — ואעפ"כ קורין ב' הפרשיות בשבת א'.

ב. ובכן: חפשי למצוא הטעם בפנימיות הענינים שלפעמים קורין כל פרשה בפני עצמה, ולפעמים קורין ב' פרשיות בשבת א'.

— הטעם הפשוט הוא, לפי שהכלל בנוגע לקריאת התורה הוא שקורין בכל שבת פרשה אחת, וכל פרשה קורין רק פעם אחת, ובהתאם לכך יש שינויים משנה לשנה — מצד ב' ענינים:

(א) מצד מספר שבתות השנה, שבשנה מעוברת שבה ניתוסף (חודש שלם, ובמילא ניתוסף) במספר השבתות, יש צורך במספר גדול יותר של פרשיות, ולכן קורין כל פרשה בפני עצמה (משא"כ בשנה פשוטה, קורין בכמה שבתות ב' פרשיות),

(ב) מצד השינויים בקביעות השנה, כמו בפרשיות נצבים-וילך, שכאשר יש שתי שבתות בין ר"ה לסוכות, צריכים לחלק נצבים וילך, כדי שיקראו וילך בין ר"ה לצום כפור, והאזינו בין צום כפור לסוכות, אבל כשאין בין ר"ה לסוכות אלא שבת אחת, שקורין בה האזינו, אז וילך עם נצבים קודם ר"ה⁴ (כמבואר בספרים שעוסקים בעניני קרה"ת ועיבור השנים, וגם בטור ושו"ע⁵).

(1) סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך (נעתק ב"היום יום" ב חשון).

(2) ח"א קד, ב. תקו"ז תי"ג (כט, ריש

ע"ב).

(3) ראה הנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 298 הערה 3.

(4) טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד.

(5) שם, ובביאורי הגר"א לשם.

אבל עדיין צריך להבין טעם הדבר בפנימיות הענינים.

ג. ויש לומר הביאור בזה:

ובהקדים — שע"פ דברי הגמרא⁶ "מי שטרח בערב שבת (דקאי על כל ימי השבוע) יאכל בשבת", היינו, שהאכילה שבשבת — לא רק בגשמיות, אלא גם ברוחניות — תלוי בעבודת ששת ימי החול, מובן, שכאשר הקריאה בתורה בשבת ("יאכל בשבת") היא בריבוי גדול יותר, ב' פרשיות, אזי גם העבודה והטירחא שבערב שבת היא בריבוי גדול יותר, ובמילא מובן שגם הנתינת־כח על העבודה היא גדולה יותר.

וכיון שמיום השבת "מתברכין כולהו יומין"⁷, הרי מובן, שהריבוי בקרה"ת דיום השבת פועל גם על ימי השבוע שלאחרי השבת — שע"ז ניתוסף ריבוי אצל בני", שמציאותם תלוי בתורה, שהיא "חינו ואורך ימינו"⁸, והם כ"דגים שבים"⁹, שכאשר ניתוסף בהים, ניתוסף גם בהדגים.

ועפ"ז יש לבאר הטעם שבשנת העיבור הפרשיות הם נפרדות:

איתא בכמה ספרים¹⁰, וכידוע גם פתגם רבותינו נשיאינו¹¹, שבשנת העיבור העבודה היא קשה יותר.

וההסברה בזה:

ענינה של שנת העיבור הוא — להשוות ולמלא את החסרון של שנת הלבנה לגבי שנת החמה, והרי החסרון של שנת הלבנה הוא מצד מיעוט הלבנה בגלל שקטרגה כו'¹² [וכל זה מתחיל משבירת הכלים דתוהו כו', כמבואר במאמרי י"ב־י"ג תמוז של בעל הגאולה משנת תרצ"א¹³], ועי"ז נעשית האפשרות לחטא עה"ד, שעל ידו נעשה ענין החטא בעולם; אבל לולי זאת, לא היתה כלל מציאות של חטא אצל בני", שמצד עצמם אינם שייכים לחטא, וכידוע תורת רבינו הזקן¹⁴ על הפסוק¹⁵ "שמע ישראל", שיהודי אינו יכול ואינו רוצה להיות נפרד מאלקות.

[וכמשנת¹⁶ בפירוש מארז"ל¹⁷ "וכי נחש ממית כו'": וכי אפשר

(12) חולין ס, ריש ע"ב. הובא בפרש"י

עה"ת בראשית א, טז.

(13) סה"מ תרצ"א ע' שיט ואילך.

(14) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' שפד

(נעתק ב"היום יום" כה תמוז). שם ע' תקמו

(נעתק ב"היום יום" כא סיון). ועוד.

(15) ואתחנן ו, ד.

(16) שיחת ש"פ חו"ב ס" (לעיל ע' ...).

(17) ר"ה כט, א (במשנה) — הובא בפרש"י

חוקת כא, ח.

(6) ע"ז ג, סע"א.

(7) זח"ב סג, ב. פח, א.

(8) נוסח תפלת ערבית — ע"פ לשון

הכתוב ס"פ נציבים.

(9) ראה ברכות כ, א (וש"נ). סא, ב. ע"ז

ג, ב.

(10) ראה של"ה חלק תושב"כ ר"פ שמות

(שו, ב). וראה גם תו"מ חמ"ט ע' 85. וש"נ.

(11) ראה תו"מ — רשימת היומן ע' שלא.

וש"נ.

שתהי' לנחש שליטה ח"ו על יהודי?! — אלא זהו רק בגלל שהקב"ה ברא את היצה"ר, "דכתיב¹⁸ ואשר הרעותי", "אני בראתי את יצר הרע המחטיאם וגרמתי להם כל זאת"¹⁹].

ונמצא, שמיעוט הלבנה מורה על החסרון בעבודת בני", ואילו היתה הלבנה בשלימותה, הנה גם אצל בני" — שמונין ללבנה, דומין ללבנה ונמשלו ללבנה²⁰ — לא הי' חסרון בעבודתם.

ואז היתה גם מתבטלת הקושיא²¹ היתכן שלמרות ש"אני הוי' לא שניתי" הנה "אתם בני יעקב לא כליתם"²², ש"אין לכם כלות הנפש" לאלקות באופן תמידי, אלא יש אצלם שינויים כו' — שזהו מצד השינוי דמיעוט הלבנה, ולולי זאת לא היו שינויים אצל בני", אלא היו עומדים ככליון תמידי לאלקות.

ועפ"ז מובן הקושי המיוחד שישנו בשנת העיבור — כיון שמזכירה ומעוררת על מיעוט הירח (שבגלל זה יש צורך במילוי החסרון דשנת החמה, ע"י שנת העיבור), שע"ז נעשית האפשרות לענין החטא. וזהו גם הטעם שלפי כמה נוסחאות מוסיפים בתפלת מוסף דר"ח בשנת העיבור: "ולכפרת פשע"²³.

ועפ"ז יש לבאר הטעם הפנימי לכך שבשנת העיבור רוב הפרשיות הם נפרדות — כי, מצד הענין דמיעוט הירח כו' שמודגש בשנת העיבור, אין לבני" כח לפעול הריבוי בקרה"ת דיום השבת (שתלוי' באופן העבודה בימים שלפני השבת), ורק בשנה פשוטה יש בכח לפעול הריבוי בתורה ולקרוא ב' פרשיות — כפלים (נוסף על ענין הכפל שישנו בכל שבת²⁴).

ועד"ז בנוגע לפרשיות נצבים וילך:

נוסף על האמור לעיל שהחילוק באופן קריאת פרשיות נצבים וילך תלוי אם יש בין ר"ה לסוכות שתי שבתות או שבת אחת, הרי זה תלוי גם בהקביעות דר"ה עצמו, כהסימן שהובא בטור⁴ ע"פ לשון הכתוב²⁵ "פת בג המלך", "בג המלך פת וילך", היינו, שכאשר הקביעות דר"ה — "המלך", שהרי ר"ה הוא ה"מלך" של כל השנה²⁶ — היא בימים ב' או

(23) אלי' רבה ופמ"ג לאו"ח סתכ"ג.

(24) ראה מדרש תהלים מזמור צב בתחלתו.

יל"ש בשלח רמז רסא. ועוד.

(25) דניאל א, יג.

(26) ולהעיר גם מדברי הגמרא (ר"ה ג,

סע"א) שאחד בתשרי הוא ר"ה למלכי אומות העולם.

(18) מיכה ד, ו.

(19) סוכה נב, ב ובפרש"י.

(20) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת

בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

(21) ראה תו"א יתרו סז, א. לקו"ת דרושי

ר"ה סא, ד. ובכ"מ.

(22) מלאכי ג, ו.

ג', "ב"ג המלך", אזי "פת וילך", "פת" מלשון "פתות אותה פתים"²⁷, שצריך לחלק ולהפריד פרשת וילך לקרותה בפני עצמה.

ובכן:

כאשר הקביעות דר"ה היא בימים ב"ג (ב"ג המלך), אזי המשכת הברכה מהשבת שלפני ר"ה היא על יום אחד (כשר"ה חל ביום ב') או שני ימים (כשר"ה חל ביום ג') בלבד; משא"כ כאשר הקביעות דר"ה היא לאחרי יום ד' (שהרי ר"ה אינו חל ביום א' או ד', כהכלל "לא אד"ו ראש"²⁸), אזי המשכת הברכה מהשבת שלפני ר"ה צריכה להיות לכל הפחות לארבעה ימים, שהם רוב ימי השבוע, וכשר"ה חל ביום ז' — על כל ימי השבוע.

ומובן, שכדי שיהי' בכחו של יום הש"ק שלפני ר"ה לברך את רוב או כל ימי השבוע, יש צורך לקרוא ב' פרשיות, משא"כ כשצריך לברך רק יום א' או ב' ימים, די בקריאת פרשה אחת.

ד. ומכל זה מובן בנוגע לעניננו — גודל מעלת יום הש"ק, שקורין בו ב' פרשיות: מטות ומסעי.

וכמה פרטים בזה: (א) מעלת יום השבת עצמו, שיש בו ריבוי (בקריאת ה)תורה. (ב) גודל הברכה שנמשכת ממנו על כל ימי השבוע שלאחריו, (ג) גודל מעלת העבודה של ששת ימי השבוע שלפניו, שבכחה לפעול את הריבוי (בקריאת ה)תורה ביום השבת, וכמודגש גם בכך שכל ימי השבוע, החל מיום ראשון, נקראים ע"ש ב' הפרשיות: יום א' לפ' מטות מסעי, וכן בשאר הימים.

ה. אמנם, אע"פ שגם בשנים שהפרשיות הם מחוברות הרי הם ב' פרשיות (כנ"ל), מ"מ, יש קשר ושייכות ביניהם.

וכמובן גם מזה (א) שיש הפטרה אחת לב' הפרשיות, (ב) כיון שבזמן התלמוד הראשון (כהן) מברך לפני' והאחרון (מפטיר) לאחר', נמצא שהיתה ברכה אחת לב' הפרשיות²⁹.

וכל זה — נוסף על השייכות שבין כל הפרשיות שבספר אחד, ולדוגמא: השייכות של כל הפרשיות שבספר בראשית, שנקרא "ספר הישר"³⁰, כיון שבו מסופר אודות האבות שנקראו "ישרים"³¹, והיינו, שאע"פ שיש פרשיות שבהם מסופר רק אודות אברהם, רק אודות יצחק

הערה 26.

27 ויקרא ב, ו.

30 שמאול"ב א, יח.

28 טושו"ע רסתכ"ח.

31 ע"ז כה, א.

29 ראה לקר"ש דלקמן בפנים ע' 380

או רק אודות יעקב, מ"מ, נקראים כולם באותו שם: "ספר הישר", מצד הנקודה המשותפת שבהם — ענין היושר. וכמו"כ יש נקודת השותפת בכל הפרשיות שבספר שמות, וכן בשאר הספרים, ובנדו"ד — השייכות של הפרשיות מטות ומסעי בגלל היותן בספר במדבר.

וכפי שמצינו גם בהלכה (וכאן רואים איך שכל ההלכות קשורות זב"ז) — שאם מאיזו סיבה לא קראו בתורה בשבת, אזי קורין בשבת שלאח"ז ב' פרשיות (גם הפרשה שהיו צריכים לקרוא בשבת שלפנ"ז), אבל, זהו רק כאשר ב' הפרשיות הם בספר אחד, משא"כ אם בשבת שלפנ"ז היו צריכים לסיים ספר, אי אפשר לקרוא בשבת שלאח"ז גם פרשת השבוע שלפנ"ז שהיא בספר אחר³². ומזה למדים: (א) כל הפרשיות שבספר אחד שייכות זל"ז, (ב) אי אפשר לקרוא ב' פרשיות שאין להם שייכות זל"ז.

אלא, שבנוגע לשתי פרשיות שקורין ביחד מצד מאורע בלתי רגיל (כמו אם לא קראו בתורה בשבת שלפנ"ז), מספיקה השייכות של הפרשיות מצד היותן בספר אחד; אבל בנוגע לשתי פרשיות שנקבעו לקרותן ביחד בכ"כ שנים, יש צורך בשייכות גדולה יותר.

ו. ביאור השייכות של הפרשיות מטות מסעי — שדוקא ע"י ירידת הנשמה למטה באופן שלא ניכרת בגלוי דביקותם באלקות³³, בדוגמת "מטה" שנעשה לאחרי כריתת הענף מן האילן (שאו נעשה חזק וקשה), ניתוסף בה עליוי שבאי־ערוך, שנעשית בבחי' מהלך, "מסעי" — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס³⁴ בלקו"ש חי"ח ע' 380 ואילך.

ז. אמנם, שייכות הנ"ל היא באופן של קדימה ואיחור, והיינו, שתחילה צ"ל עבודת הנשמה למטה באופן של "מטות", ולאח"ז מקבלת שכר עבודתה שנעשית בבחי' מהלך, "מסעי"; אבל מזה שבכמה שנים קורין ב' הפרשיות ביחד, מוכח, שב' הענינים דמטות ומסעי (עבודת הנשמה למטה, וענין ההילוך) באים בבת אחת.

והביאור בזה — ע"פ דברי רבינו הזקן בתניא³⁵ בענין "שכר מצוה מצוה"³⁶, ש"הגורם שכר המצוה היא המצוה בעצמה", ונמצא, שמיד בעת

הדביקות היא בלתי ניכרת — בתכלית

ההעלם, ועד שיכול לבחור בההיפך ח"ו.

(34) בשילוב שיחות ש"פ מטו"מ תשל"ג

ותשל"ה, ושיחת ש"פ פינחס תשל"ז.

(35) רפל"ז.

(36) אבות פ"ב מ"ד.

(32) רמ"א ומג"א או"ח סקל"ה ס"ב.

(33) וע"ד ענין הכלים שהם באופן של

דביקות בלתי ניכרת (ראה סה"מ תש"ד ס"ע 35

ואילך. ועוד), והיינו, שישנו ענין הדביקות,

וכלשון רבינו הזקן (כנ"ל ס"ג) שיהודי אינו

רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלקות, אבל

עשיית המצוה, כשנמצאים עדיין במעמד ומצב ד"מטות", ישנו כבר השכר ד"מסעי", שנעשים בבחי' מהלך, אע"פ שגילוי הדבר יהי' רק לעת"ל (וכמשל מאוצר של אבנים טובות ומרגליות שמונח בקופסא, וישנו גם המפתח לפתוח את הקופסא³⁷).

וכאשר קורין מטות מסעי ביחד — אזי בולט ומתבטא בתוקף יותר שאין צריך להמתין עד סוף אלף הששי (או אלף השביעי, כמבואר בתניא³⁸) בשביל ענין העלי', אלא העלי' היא תיכף ומיד. וידיעת דבר זה גופא פועלת תוספת כח (מלבד העילוי שע"י הריבוי בתורה) בעבודה ד"מטות".

ח. ויש להוסיף בהקשר והשייכות של הפרשיות מטות מסעי — שבענין הנדרים שבהתחלת פרשת מטות ("וידבר משה אל ראשי המטות (ו"ואח"כ לכל בני ישראל") גו' איש כי ידור נדר וגו'³⁹"), ישנו ענין של הילוך ממדריגה למדריגה (ג' מדריגות), שזהו"ע ד"מסעי":

לכל לראש⁴⁰ — ישנו מעמד ומצב שהאדם מתנהג באופן ש"דיין מה שאסרה לך תורה"⁴¹, ומשתמש בכל דברים המותרים. ואח"כ ישנו מעמד ומצב שהאדם נודר ואוסר על עצמו דבר המותר. ולאח"ז ישנו מעמד ומצב שהחכם עוקר את הנדר מעיקרו⁴², שאז, הנה גם דבר שאצל מישהו אחר הוא בבחי' "מותרות", וצריך לפרוש ממנו (באופן דאתכפיא) — הרי זה אצלו באופן שמשתמש בו לקדושה, שזהו אופן העבודה דאתהפכא — להפוך את הדבר עצמו לקדושה.

והנתינת כח על הענין דאתהפכא היא ממש רבינו⁴³ — "וידבר משה אל ראשי המטות וגו'".

וע"י העבודה דאתהפכא פועלים את הענין ד"והפכתי אבלם לששון"⁴⁴, שיהפכו ימים אלו לששון ולשמחה⁴⁵, בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

(43) ראה סד"ה להבין ענין הנדרים דש"פ מטות, מבה"ח מנ"א תשי"ד; סד"ה וידבר משה אל ראשי המטות גו' דש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א תשט"ו; תשכ"ו (תומ"ח ח"י"ב ע' 137; ח"י"ד ע' 222; חמ"ז ע' 240).

(44) ירמי' לא, יב.
(45) ראה זכרי' ח, יט. רמב"ם הל' תעניות בסופן.

(37) ראה תו"א ס"פ בראשית. לקו"ת דברים א, ב. ובכ"מ.

(38) פל"ו — בהגהה (ש"קבלת שכר עיקרו באלף השביעי").

(39) ריש פרשתנו (ובפרש"י).

(40) ראה גם שיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א תשי"כ ס"ה (תו"מ חכ"ח ע' 259). וש"נ.

(41) ירושלמי נדרים פ"ט ה"א.

(42) כתובות עד, ריש ע"ב.

ט. בהמשך להמוזכר לעיל אודות הענין דאתכפיא ואתהפכא (וכמשנ"ת גם בהתוועדות די"ב תמוז⁴⁶), יש להוסיף, שבפרטיות יותר יש בזה ג' דרגות, כי, לפני הדרגא דאתכפיא ישנה דרגא פחותה ממנה — שעז"נ⁴⁷ "כי ברח העם", והיינו, שעדיין אין בכחו לכפות את הרע, אלא צריך לברוח ממנו; ולאח"ז באה הדרגא דאתכפיא, ועד שבאים לתכלית השלימות — אתהפכא.

ובנוגע לאתהפכא גופא — אין זה רק באופן שמנצלים את הדבר לתועלת הקדושה, אלא יתירה מזה, שהדבר עצמו נהפך לקדושה. וע"ד משנ"ת פעם בארוכה⁴⁸ החילוק בין הלשונות "כל דעביד רחמנא לטב עביד"⁴⁹, ו"גם זו לטובה"⁵⁰ — ש"לטב עביד" פירושו שהכוונה בזה היא לטובה, ויבוא מזה דבר טוב, אבל עדיין אין זה באופן שהדבר עצמו הוא טוב; וזהו החידוש ב"גם זו לטובה", שדבר זה עצמו הוא טוב.

וכמובן גם מהדוגמאות שהובאו בגמרא על לשונות אלו:

"לטב עביד" — הסיפור אודות רבי עקיבא, שבלכתו בדרך כבה הנר וכו"⁴⁹ — שענין זה כשלעצמו לא הי' דבר טוב, אלא שכתוצאה מזה בא דבר טוב, שהלסטים לא הבחינו בו כו'.

ו"גם זו לטובה" — הסיפור אודות נחום איש גם זו, שהחליפו את האבנים טובות ומרגליות בעפר, והי' זה מעפרו של אברהם אבינו שעליו נאמר⁵¹ "יתן כעפר חרבו כקש נדף קשתו"⁵⁰, ועי"ז הי' הנצחון במלחמה — שענין זה עצמו הי' דבר טוב, שדוקא מתנה זו התקבלה אצל המלך (מצד הפלא שבדבר), ואילו האבנים טובות ומרגליות, יכול להיות שלא היו מתקבלים אצלו.

וכללות הענין דאתהפכא הוא החידוש דלעתיד לבוא, כמ"ש⁵² "ואמרת ביום ההוא אודך הוי' כי אנפת בי", והיינו, שלא זו בלבד שהענין ד"אנפת" יתבטל וישתכח, אלא יתירה מזה, שיוודו להקב"ה על זה; אמנם, גם בזמן הזה ישנו הענין דאתהפכא — אצל יחידי סגולה, נשיאי ישראל, וכפי שהי' אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר בגאולת י"ב־י"ג תמוז.

י. ובהמשך לזה — כאן המקום להמשיך בהמדובר בהתוועדות

(50) תענית כא, א. וש"נ.

(51) ישעי' מא, ב.

(52) שם יב, א.

(46)

(47) בשלח יד, ה. וראה תניא ספ"א.

(48) ראה תר"מ ח"ו ע' 126. ואילך. וש"נ.

(49) ברכות ס, סע"ב.

די"ב־י"ג תמוז⁵³ אודות הענין ד"בקנאו את קנאתי"⁵⁴, שאודותיו מדובר בסוף פרשת בלק ובהתחלת פרשת פינחס.

ובהקדים — שגם ב"ב־י"ג תמוז הי' הענין ד"בקנאו את קנאתי" כמו אצל פינחס:

המשך הביאור ע"ד המס"נ של בעל הגאולה והשמחה, למרות הטענות שאין בזה חיוב — לפי שהנהגתו היתה באופן ד"בקנאו את קנאתי", כיון שזהו ענין של הקב"ה; והחילוק בין המס"נ שבפרשה, שהיתה (א) לא ע"י נשיא הדור (משה) בעצמו, (ב) באופן של גבורה (ולכן מצינו שפינחס — הוא אליהו⁵⁵ — אמר "קנא קנאתי לה' אלקי צבאות גו'", ולא מצא זכות על בני⁵⁶), ואילו אצל בעל השמחה והגאולה הי' זה ע"י נשיא הדור בעצמו, ובאופן של חסדים — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁵⁷ בלקו"ש ח"ח ע' 291 ואילך.

יא. המשך הביאור בענין "בת יתרו מי התירה לך"⁵⁸, וההוראה, שלא בכל פעם צריך להשיב על שאלות, והחילוק בין "ענה כסיל כאולתו"⁵⁹, כאשר כוונתו לשם שמים, ו"אל תען כסיל כאולתו"⁶⁰, כאשר כוונתו להתיר דבר שאסרה תורה, שאז צריך לעמוד בתוקף שלמעלה מטו"ד⁶¹. ועד"ז בנוגע לעצמו, שכאשר היצר מבלבל, אזי העצה היא "משכהו לבית המדרש" — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁵⁷ בלקו"ש שם ע' 285 ואילך.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

ויה"ר שלא יצטרכו לכל העצות הנ"ל, כיון ש"את רוח הטומאה

שליט"א: ויש להאריך בזה, (והוסיף בבת

שחוק) אבל, אין מנהג החסידים להאריך בלימוד הנגלה בשבת.

59 משלי כו, ה.

60 שם, ד.

61 וכפי שראינו בהנהגת רבותינו נשיאינו,

שלפעמים היו נכנסים לשקו"ט, ולפעמים לא.

וכידוע שפעם טען א' לכ"ק מו"ח אדמו"ר:

כיצד יכול לעשות ענין פלוני, בה בשעה שיש

קושיא זו וזו, ואמר לו כ"ק מו"ח אדמו"ר,

שלכל לראש יעשה את הדבר, וזה גופא יתן

לו כח שיוכל להבין. וזהו כללות הענין

דהקדמת נעשה לנשמע, שע"י ה"נעשה", אזי

גם ה"נשמע" הוא באופן עמוק יותר.

53 שיחת י"ג תמוז ס"ו... (לעיל ע' ...).

54 פינחס כה, יא.

55 תיבוע וארא ו, יח. רלב"ג מלכים־א יז,

א. ועוד.

56 ובגלל זה צריך אליהו להיות בכלל

ברית מילה, כדי שילמד זכות על כל אחד

ואחת מישאל שמקריבים לה' (לא רק קרבן

מבהמה, ככל פרטי החילוקים דשור כבש או

עז, אלא) את בניהם, ע"י המילה ביום השמיני

(מיד לאחרי גמר ההיקף דשבעה ימים), שהיא

בדוגמת ענין הקרבן (ראה לקו"ש חכ"ה ע')

56. וש"נ), ובאופן של "ברית עולם" (לך לך

ז, יג), בדוגמת "כהונת עולם" דפינחס.

57 בשילוב שיחת י"ג תמוז שנה זו.

58 בסיום הענין אמר כ"ק אדמו"ר

אעביר מן הארץ"⁶², בגאולה האמיתית והשלימה, לאחרי ההכנה שע"י גאולה של נשמה כללית, שע"ז באים לגאולה של כלל ישראל.

* * *

יב. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ומקנה רב גו'.

* * *

הוספה

בי"ה, ב' ניסן תשי"ב
ברוקלין.

הנהלת ישיבת תורת אמת באה"ק ת"ו
ד' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

הנני מאשר בזה קבלת מכתביו מיי"ט וכ"ד אדר, כן מסר לי בנו שי עוד ביכל דא"ח השייך להרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו' מוה"ר שלמה יוסף שי זווין, ות"ח ת"ח על טרחתו בזה.

ב) הקונטרס לבי ניסן בטח קיבל עיי הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ באמונה וכו' מוה"ר אפרים שי וואָלף, שנשלח עיי בכדי למהר קבלתו, ומוסג"פ מכתבי הכללי בקשר לחג הפסח הבע"ל, ומטובו לפרסמו באופן המתאים ובחוגים היותר רחבים, ות"ח מראש על הטרחה בזה.

ג) ת"ל על הבשו"ט מהרחבת גבולם בתלמידים בעלי כשרון, וידוע אשר כשרון טוב הנה כשמשמשים בו הוא מעלה גדולה ביותר, וכשאינן משתמשים בו הרי להיפך ח"ו, ז"א אשר כשנתוסף תלמיד בעל כשרון הרי ככל שיגדל כשרונו יגדל ג"כ אחריות הנהלת הישיבה בהנהגתו בו באופן שינצל את הכשרון לכל המאה אחוז, ויהי"ר שיה"י בהצלחה.

ד) בענין נסיעתו לפה, הנני עוד הפעם להעירו על מ"ש מכבר, וכופל אני את הדבר אשר כמה מהבאים לכאן באים אח"כ בטענה שלא שיערו מראש את

קבלת מכתביו: של הרח"ה הבלין (ירושלים). אגרות אליו — לקמן אגרת ב, ובהנסמן בהערות שם.

ביכל דא"ח .. מוה"ר שלמה יוסף שי זווין: ראה גם אגרת לרח"ה מיום ז' אדר א' תשי"א: "ולמותר לבקש עוד הפעם גם על להבא ... והעיקר בהנוגע להביכלאך דא"ח וכיו"ב שכתבתי זה מכבר עד"ז, ובפרט אחכה להודעתו ע"ד הביכלאך שאצל הרה"ג והרה"ח כו' וכו' מהרש"י שי זעווין, וכמש"כ במכתבו".

הקונטרס לבי ניסן: קונטרס קא. נדפס בסה"מ קונטרסים ח"ג ע' כט ואילך.

מכתבי הכללי בקשר לחג הפסח הבע"ל: אג"ק ח"ה אגרת א'תעז.

נסיעתו לפה .. מ"ש מכבר: באגרת מיום ו' אדר תשי"ב (ס"ב); ושם: "במענה על שאלתו אשר בדעתו לעשות נסיעה לאה"ב ושואל חו"ד בזה. הנה יש כמה צדדים בזה וכמוכן אשר העיקר בזה הוא לברר עד כמה במצב ההווה פה באה"ב יש לקוות לתועלת מנסיעתו ובפרט שיש כאן משרד תמידי מתורת אמת".

התנאים בארצוה"ב, ולכן עליו לברר היטב את מצב הדברים בארצוה"ב עתה, כי בכמה פרטים נשתנה מאשר הי' בשנים מלפנים, ורק אחר שיקבל ידיעות מפורטות יוכל להחליט בנוגע לנסיעתו, אופנה והמשך הזמן, מובן מעצמו שאז צריך יהי' לסדר הנהלת הענינים בתו"א באופן שלא יהי' ח"ו שום גרעון בזה.

ה) מ"ש שנכנסה ישיבת תו"א ברשימת הישיבות הגדולות דירושלים ת"ו, אתענין לדעת לאיזה ענינים נפקא מינה ובאיזה זכות נוגע זה, שמוזכר במכתבו, אם זהו רק ענין רוחני בלבד וכו'.

ו) כבקשתו מוסג"פ מכתבי להאחים... , ואל בינתו אשען, שבאם נצרך עוד הסברה נוספת, הרי ימצא האותיות המתאימות לזה.

ז) מ"ש ע"ד הסי' משנת יואל שצריך לחזור ולקנות מהסוחר שקנה זה, הנה אם הוא באופן כזה, אין כדאי לקנות כמ"ש במכ' עשרות טופסים, כי המחיר ביחד עם המשלוח איני יודע אם יהי' על ספר זה קופצים, ואבקשו לשלוח רק טופס אחד בשבילי, ות"ח מראש.

ח) ת"ח על טרחתו מ"ש ששלח ספר פירוש מג"א להרמב"ם, וכן עוד ביכל דא"ח וכשיתקבלו אודיענו.

ט) ואחרון אחרון עיקר, בנוגע לדרישתם בענין המשפיע הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוהרש"ח שי' קעסעלמאָן להעבירו מישיבת לוד לתו"א, הנה מבלי להעמיק בגוף הדרישה, ודאי שאי אפשר לקחתו משם כיון שהנ"ל ת"ל מצליח בשם וכמה וכמה ענינים בישיבת לוד תלויים ונסמכים עליו, אבל בהתאם למה שעלה בדעתי זה כבר ובמדה ידועה הנה ימולא עי"ז ג"כ חלק מדרישתם, הנני פונה להנהלת הישיבה בלוד וכן להרה"ח הרש"ח שי' בעצמו, שיסדרו אשר אחת בשבוע או בשבועיים יבוא הרה"ח שי' לישיבת תו"א, אשר בתור פנים חדשות שלא הורגלו אליו הנה יוכל לבחנם יותר מאשר המשפיע הנמצא עמדם בתמידות, ובטוח הנני אשר המשפיע שאצלם תתוסף עי"ז ג"כ סמכותו והשפעתו על האברכים והבחורים ומניי ומניי יתקלס שם עילאה,

בברכת חג פסח כשר ושמח.

מכתבי להאחים כו': אג"ק ח"ה אגרת א'תעח (בתאריך זה).

ע"ד הסי' משנת יואל: מאת מוה"ר יואל דיסקין ז"ל מליאדי. — ראה אודותיו בהקדמה לס' הנ"ל (תולדות רבנו הקדוש רבי שניאור זלמן מליאדי נ"ע — שיטתו בחסידות, תקנותיו והנהגותיו), שיצאה לאור מפי כתביו אחרי פטירתו ע"י הנהלת כולל חב"ד בירושלים (בעריכת מו"ה יצחק אביגדור אורנשטיין).

ששלח ספר .. ביכל .. וכשיתקבלו אודיענו: ראה לקמן אגרת ב, ובהנסמן שם.

הנני פונה .. להרה"ח הרש"ח שי' בעצמו: אג"ק חכ"א אגרת ד'תתקה.

ומני' ומני' יתקלס שם עילאה: סוטה מ, א.

ב

ב"ה, ו' אייר תשי"ב
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה"ר חנוך הענדיל שי

שלום וברכה!

מאשר הנני בזה בתודה הקבלה ע"י בנו התי' שי את הביכל חסידות (הנכתב בשנת תקצ"ד כפי שרשום על השער) וכן הסי' פירוש מגלת אסתר להרמב"ם, חמרא למרא וטיבותא לשקי' וכו' ובטח למותר לעוררו שבאם ימצא עוד ביכלעך וכיו"ב הנה ת"ח מראש על השתדלותו.

(ב) ת"ח על השתדלותו להודיע להדורשים את זה תוכן הענינים הנדברים בהמכ' הכללים וביחוד על פרסומו דא"ח המתקבלים.

ג) אתענין לדעת ע"ד הסידור של הספרי' שאודותה כתב זה כ"פ — רצוני לדעת אם באמת סדרוה באופן כזה שגם אנשים שלעי"ע הם מבחוץ יכולים להשתמש בה, ואולי כדאי הי' לפרסמה עוד יותר, כדי שיתרבו המבקרים ובמילא יתרבו ג"כ הצמאים לדבר ה' ותורה אור ומאור שבתורה זוהי תורת החסידות, ת"ח אם יודיע בשו"ט במצב בריאות הו"ח אי"א עוסק בצ"צ וכו' הישיש מוה"ר נחום דוב שי' דענבערג. והשי"ת יזכהו לבשר אך בשו"ט תכה"י.
בברכה.

ב

מוה"ר חנוך הענדיל: הבלין, ירושלים. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תשפד, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת ג.

הביכל חסידות (הנכתב בשנת תקצ"ד: ראה הערות וציונים לספר "מאה שערים" (ע' 108), שם רבינו מציין ל"ביכל האוולין (הנכתב בשנת תקצ"ד)."

הס' פירוש מגלת אסתר להרמב"ם: מתורגם מלשון ערבית לשפת קדשנו ע"י ד"ר יוסף יואל ריבלין (ירושלים, התשב"י). — וראה גם אג"ק ח"ו אגרת א'תקמה.

חמרא למרא וטיבותא לשקי': ב"ק צב, ב.

הספרי': ראה גם לקמן אגרת ג.

במצב בריאות .. מוה"ר נחום דוב שי' דענבערג: ראה גם לקמן אגרת ג, ובהנסמן בהערות

שם.

ג

ב"ה, י"ט סיון תשי"ב
ברוקלין.

הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר חנוך הענדיל שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו מבי אייר וט' סיון; ומצטער הנני אשר עד עתה אינם משתמשים בהספריי כדבעי, כי הרי כל יום ויום שהולך אי אפשר להחזירו כלל וכלל, ומובן ג"כ אשר בהספריי צריכים להיות גם ספרי נגלה; ובמילא הטענה שבקבלת חבילות הראשונות לא הי' מספר הספרים רב, אין לו מקום כ"כ, אבל בכ"א אין צועקין על העבר; ויה"ר שמכאן ולהבא תהיי גם הספריי צנור להפצת המעינות חוצה.

ת"ח על הבטחתו לחפש אחרי עוד ביכלעך חסידות; וידוע פסק רז"ל יגעת ומצאת.

בעת רצון הנני מזכיר את הווי"ח אי"א נו"נ הנדיב והעסקן מוה"ר נחום דוב שי' דענבערג, על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לאריכות ימים ושנים טובות, טובות עם כל הפירושים.

בטח הגיעו ההזמנה מהמל"ח ויאשר קבלתה.

בברכה.

ג

מוה"ר חנוך הענדיל: הבלין, ירושלים. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת ב, ובהנסמן בהערות שם.

בהספריי: ראה גם לעיל אגרת ב.

פסק רז"ל יגעת ומצאת: מגילה ו, ריש ע"ב.

מוה"ר נחום דוב שי' דענבערג .. לאריכות ימים כו': ראה גם אג"ק ח"ו אגרת א'תרנב (בתאריך זה; לכולל חב"ד באה"ק ת"ו). לעיל אגרת ב.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה בהרה"ח ר' נפתלי ע"ה

גרינברג

נפטר יו"ד תמוז, ה'תשע"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות